BETTY
MACDONALDOVÁ
VEJCE A JÁ
ARGO

BETTY MACDONALDOVÁ

VEJCE A JÁ

Přeložila Eva Marxová

Argo, 2008, 2011, 2014
Copyright © Betty MacDonald, 1946
Translation © Eva Marxová, 1979
Cover art © Dora Dutková, 2009

ISBN 978-80-257-0234-5 (váz.)
ISBN 978-80-257-1128-6 (e-kniha)

Mé sestře Mary,
která byla vždycky přesvědčená,
že dokážu všechno, co si zamane.

ČÁST PRVNÍ
Povinnost ženy

Manželka musí sloužit manželu
s touž povinností jako vládci lid.

SHAKESPEARE

1 / A budu šťastná

Kromě toho, že se jehněčí peče na česneku a že se dáma nikdy nedrbe na hlavě a neplivá na podlahu, vštěpovala maminka mým sestrám i mně, že svatosvatou povinností ženy je dbát a pečovat, aby její manžel byl spokojený ve své práci a ve svém povolání. „Především se přesvědčte, že váš manžel dělá to, co ho baví a pro co se nejvíc hodí, a pak radostně přijímejte všechno, co to obnáší. Když si vezmete lékaře, nekňourejte, že nemá pracovní dobu tak pevnou jako prodavač obuvi, a naopak, když se provdáte za prodavače obuvi, nebrečte, že nevydělá tolik peněz jako lékař. Těšte se z toho, že chodí ve stejnou dobu do práce i z práce," říkávala nám maminka.

Podle maminky, když se tedy vašemu choti zachce opustit kariéru bankovního úředníka a živit se leštěním achátů, dovolte mu to. Pomáhejte mu leštit acháty. Učte se znát acháty a milovat je (případně se jimi živit).

„Už pouhé vědomí, že muž musí pracovat celý život, je dost smutné, a ještě k tomu by ho mělo trýznit, že se bude zabývat prací, kterou nenávidí. Příliš mnoho potenciálních velikánů se užírá v tupých povoláních kvůli sobeckým manželkám." A maminka uváděla také příklady. Jednou za měsíc k nám chodíval zaměstnanec firmy Fuller Brush a vyprávěl mamince, jaké závratné štěstí prožíval, když pěstoval sibiřské vlky a hrál na housle v symfonickém orchestru, dokud nenarazil na Myrtle a neoženil se s ní.

Prodavač v zelinářství A & P tančil životem prozpěvuje si coby veterinář, než se sezdal s ženštinou, která nenáviděla zvířata, ale milovala zeleninu. A nesčetní hutní inženýři, známí maminky a tatínka, byli utlačováni bezduchým úřadováním vnuceným jim manželkami, které odmítaly čelit finanční nejistotě, kdyby se jejich manželé pustili do samostatného podnikání.

„Pánové," říkaly jsme si, „až se vdáme, budou si naši manželé dělat přesně to, co budou chtít." A to se také stalo.

Tahle filozofie „půjdu, kam ty půjdeš – budu dělat, co ty budeš dělat – a budu tím, čím budeš ty, a tvoje štěstí bude mé štěstí" se osvědčila znamenitě u maminky, která následovala mého hutně-inženýrského otce po celých Spojených státech a vedla fantastický život; v mém případě to bylo slabší, protože jsem sice učinila, co mi maminka nakázala, a nechala jsem Boba, aby si zvolil práci, v níž byl vůbec nejšťastnější, a pak jsem se do toho střemhlav a celým srdcem vrhla s ním, ale skončila jsem na pobřeží Tichého oceánu v úplně divokém koutě Spojených států s padesátilitrovým soudkem dobré whisky, s několika velmi špinavými indiány a stovkami a stovkami zcela nezajímavých slepic.

Někde se stala chyba. Buďto maminka přeskočila kapitolu, nebo tkvěl ten velký nedostatek ve mně, protože Bob byl ve svém údělu šťastný, ale já ne. Nedokázala jsem se naučit milovat a znát ani slepice, ani indiány, a namísto abych se radovala ze života v širošíré divočině, jsem znovu a znovu přemítala: „Co jsem já proti dvěma a půl milionu akrů hor a stromů?" Možná že maminku s jejím pionýrským nadšením by to bavilo. Možná.

Kde maminka toho pionýrského ducha vzala a jak se k němu dostala, to nevím, protože sebepodrobnější průzkum rodových záznamů neodhalil žádného neohroženého dobyvatele ani žádné nákladní vlaky mířící na Divoký západ a obsazené statečnými ženami, plácajícími po indiánech širokými slamáčky. Po pravdě řečeno se spíš zdá, že náš rodokmen překypuje mdlou tupostí, která je také nepochybně příčinou toho, že se všichni dožíváme sedmaosmdesáti nebo třiadevadesáti.

Maminčini předci byli Holanďané. Jmenovali se Ten Eyckové a v New Yorku se usadili v roce 1613. Jedno z rodových jmen mého otce bylo Campbell. Campbellové přibyli do Virginie ze Skotska. Byli to samí slušní a vychovaní lidé, ale nic zvlášť odvážného a žádní dobrodruzi, kromě „bábinky", matky mého otce, která nosívala šněrovačku nohama vzhůru a levý střevíc na pravé noze a naopak a vzala si karbaníka se žlutýma očima. Ten

karbaník, jménem James Bard z Bardstownu ve státě Kentucky, odvezl svou choť na Západ, kde hrál ferbla za svoje peníze, za peníze své manželky, a dokonce zčásti za peníze svého zaměstnavatele, a pak taktně zmizel a vždycky se o něm hovořilo jako o nebožtíku.

Tohohle dědečka jsme nikdy neviděli, ale naše životy ovlivnil, ať to věděl, nebo ne, protože bábinka silně věřila na dědičnost, a to zejména na dědičnost špatných vlastností, a od plínek nás hlídala jako ostříž, aby okamžitě postřehla, až se to zatížení objeví. Vtloukala mému otci do hlavy přesvědčení, že v jeho žilách koluje karbanická krev, tak důsledně, že nám dětem nedovolil hrát vůbec žádnou karetní hru, dokonce ani „Černého Petra" nebo „Prší", a ačkoliv ho maminka nakonec donutila, aby se naučil lízaný mariáš, zemřel, aniž si jedinkrát zahrál bridž, což je slast, kterou mu ze srdce závidím.

Fádnost maminčina rodokmene v ničem nepolevila, dokud se maminka neprovdala za Darsie Barda, který doučoval jejího bratra, tudíž byl pracující Západaň – vydělával si kondicemi na studium v Harwardu. To byla velice šokující záležitost, jelikož rodina mé maminky žila v přesvědčení, že vymoženosti civilizace končí na pomezí státu New York a že Západaňani jsou hrubá sebranka, která si šlape na jazyk a ještě k tomu si o sobě myslí, že jsou zrovna tak dobří jako ostatní. Maminčina matka – později nás donutili nazývat ji Drahábabička, šla z mdloby do mdloby, dostávala hysterické záchvaty a vztekala se, ale nebylo to nic platné. Maminka se odvázala a bez jediného ohlédnutí odjela – propánakrále – do Butte ve státě Montana.

Bylo to Butte z prvních let dvacátého století. V čase měděných králů, kdy si tam kdekdo přišel na milion dolarů, kdy pracovalo pod zemí pětatřicet tisíc horníků a v každém druhém domě byla hospoda. Irské uklízečky se stávaly manželkami milionářů a zvaly si architekty z Francie, aby jim „zmákli" domy. Dovážely se sem trávníky – stéblo po stéblu – a pečovalo se o ně jako o orchideje, aby je donutili vegetovat v ovzduší plném síry. Perské koberce byly známkou bohatství a nádhery a kladly se na podlahy ve třech

vrstvách a skládaly se do zásoby na hromady na půdách. Pro irské zbohatlíky se stavěla jižanská sídla, francouzské zámečky, velšské kamenné domy a anglické hrázděné domy, švýcarské chaty a americké bungalovy. Každý tu byl bodrý, dobrácký a veselý a všichni se všemi se neustále hostili. Klub Stříbrné smyčky uspořádal večírek na uvítanou maminky v Butte a maminka ohromeně zjistila, že dámy zdejší městské smetánky nosí pařížské toalety, ale jsou zmalované jako prostitutky.

Maminka byla vychována ve víře, že když má člověk smůlu a narodí se s obličejem do bledě zelena a je dáma, ani na vteřinu ho nenapadne použít líčidla, nýbrž přijme svou barvu jako svůj kříž a činí skutky milosrdenství pro chudinu.

Takhle byla maminka vychována, ale neschvalovala takové nesmysly. Naštěstí měla pěknou pleť i barvu, takže nemusela odolávat svodům, ale každopádně ji potěšilo, když zjistila, že si dámy z Butte – a bylo tam mnoho dam v tom nejpřísnějším smyslu slova – vyhazovaly z kopýtka od Bostonu až po Atlantu a vylepšovaly přírodu vším, co jim padlo do ruky. Maminka milovala Západ a milovala Západaďany.

Moje sestra Mary se narodila v Butte. Měla červené vlasy a pro potěchu maminčiny rodiny obdržela jako druhé jméno Ten Eyck, což ji donutilo probojovat se základní školou, protože na ni volali „Mary Tenajk je starej cajk“.

Když ještě Mary nebyl ani rok, poslali otce dolů do Nevadské pouště, kde měl prošetřit nějaké zlaté pole. Maminka plna radosti jela s ním, bydlela v dřevěné chatě a jezdila na koni s miminkem v sedle před sebou. Oba dva, maminka i tatínek, byli v tatínkově zaměstnání šťastni.

Já jsem se narodila v Boulderu ve státě Colorado. Tehdy u nás byla bábinka. A v noci, když jsem se měla narodit a na maminku přišly bolesti, bábinku zavolala (tatínek byl na služební cestě) a požádala ji, aby zatelefonovala lékaři a ošetřovatelce. Ale bábinka, hnána stejnou vnitřní silou, která ji pudila nosit šněrovačku spodkem nahoru, přeběhla ulici a zabušila na dveře veterináře. Když se objevil, přivlekla ho vyděšeného a v dlouhých podvlé-

kačkách k maminčině posteli. Maminka, úplně klidná, poslala toho chudáka zpátky domů, ale kvůli tomu zdržení a zmatku jsem se narodila dřív, než se mohl dostavit lékař, a bábinka musela zavázat a přestřihnout pupeční šňůru. To bylo velmi neprozřetelné, jelikož bábinka byla jižanská dívka vedená „k jemnosti a delikátnosti" a její vědomosti o základech anatomie by byly prošly ouškem jehly. Domnívala se, že se šňůra musí zavázat na uzel, a tak mě popadla jako volný konec provazu a prostrkávala mě sem tam a nahoru dolů pokoušejíc se o kličku. Výsledek byl ten, že se maminka posadila a zavázala a přestřihla šňůru sama a mě pojmenovali po bábince a byla jsem další v dlouhé řadě Annen Alžbět Campbellových. Vlasy jsem měla úplně bílé, ale později mi zčervenaly.

Když mi bylo pár měsíců, dostala maminka od tatínka následující telegram: „Ve čtvrtek odjíždím na dva roky do Mexico City – jestli chceš jet se mnou, zabal kufry." To bylo v pondělí. Maminka odtelegrafovala: „Zabalím," a zabalila. Ve čtvrtek ráno jsme se všichni i s bábinkou vypravili do Mexika.

Dias sloužil tehdy své poslední období coby mexický prezident a Mexico City bylo překrásné město plné Mexičanů, květin a krásných koní. Moji sestru Mary Mexičané obdivovali kvůli jejím nádherným rudým vlasům; naučila se mluvit plynně španělsky, ale já, kromobyčejně tupohlavá, jsem do tří let nemluvila skorem vůbec.

Za našeho pobytu v Mexiku došlo k několika silným zemětřesením, ale maminka, která nikdy nehysterčila, se poptala na návod jak postupovat, když se země třese, a jakmile začaly lampy kroužit vzduchem, zrcadla se rozhoupala a stěny se hroutily, maminka moudře zahnala Mary, bábinku i mě mezi hlavní dveře, kde byla budova údajně nejpevnější, a ačkoliv dům popraskal odshora až dolů, nikomu se nic nestalo. Naše sousedka se velice vzrušila a vyběhla v noční košili na ulici, kde přesně pod ní prasklo hlavní vodovodní potrubí, na což s potěšením vzpomínám.

Z Mexika jsme se přestěhovali do Placerville v Idaho, do tábora zřízeného pro pracovníky v dolech. Bylo to v horách blízko Boise a v zimě tam napadlo pět metrů sněhu, takže maminka nakupovala zásobu potravin na celý rok.

Naše nejbližší sousedka byla laskavá paní, dříve velmi úspěšná prostitutka na Aljašce, a nosila kolem krku řetěz z velikých zlatých valounů. Ten zlatý řetěz jí visel až pod kolena. Moc si mě oblíbila, tvrdí maminka, a každému vykládala, že když jí byly tři roky, podobala se mi „jako bych jí z voka vypadla". Bábinku to strašně rozčilovalo. Myslím, že se jmenovala paní Woosterová a v Placerville se z ní stala důstojná provdaná žena, ale zřejmě ji to značně otravovalo, protože prý, jak maminka vypráví, neustále hovořila „vo starejch zlatejch časech". Cítím s ní, protože jsem sice nikdy nebyla aljašská prostitutka tančící na barovém pultu v šatech pošitých blýskavými penízky, ale praní, žehlení a mytí nádobí a vaření den za dnem a bez ustání mě také velice otravuje. Samosebou, paní Woosterová měla na své stezce nudou navíc tu svízel, že jí teď lezl do postele večer co večer stejný omšelý manžel.

V Placerville řídil můj otec svůj první velký projekt rýžování zlata, a jelikož to byla práce nebezpečná a těžká, vybourala maminka dřevěné přepážky v našem křehoučkém domečku, postavila krb a porodila mého bratra Sydneyho Clevelanda – všechno docela sama. Cleveland měl rudé vlasy. Všechna tahle rusohlavost vyvolala v Placerville spoustu řečí, protože maminka byla blondýnka s hnědýma očima a tatínek měl vlasy černé jako uhel a oči šedivé. Nikdo totiž nevěděl, že by tatínkovi narostly zrzavé vousy, kdyby se neholil.

Když se narodil Cleve, poslal mamince její otec telegram: „Doufám, že nepokládáte za své poslání zplodit dítě v každém státě Unie."

Náš následující zájezd směřoval na východ, na návštěvu k maminčině matce, čili k „Drahébabičce". Ve vteřině, když jsme dojeli, nacpali nás děti do dětského pokoje k chůvě, která měla vole a jméno Phyllis, a když se konal čaj na oslavu mých pátých narozenin, zakázala Drahábabička dětem, aby mi přinesly dárky. Kristepane, jak jsme toužili po bábince s jejími převrácenými střevíci a po jejím laskavém přátelství. Drahábabička byla vyhlášená svou nádhernou postavou a vznosnou chůzí, ale chodila špičkami od sebe a měla platfus. Učila Mary a mě vytáčet při chůzi špičky ven,

říkat „Děkuji, velmi dobře“ místo „Fajn“, když se nás někdo zeptal, jak se nám daří, a vyseknout pukrle při představování. Úporně se snažila odškrábat z nás – malých zlatých jadérek – každou stopu západaňanství, ale jakmile jsme se vrátily domů, nakázal nám tatínek, abychom chodily zase po indiánsku, s rovnými chodidly. Na tomto místě bych ráda podotkla, že chůze s chodidly mířícími vpřed je na indiánech jediná věc, kterou bych vůbec kdy chtěla napodobit.

Vrátili jsme se z Auburnu, přestěhovali se do Butte a tam jsme žili celé čtyři roky.

Z Butte se pamatuji na dlouhé spodní prádlo, kterému bábinka říkala „čímani“ z příčin zcela zvláštních a známých pouze jí. Ohrnovali jsme si čímany pečlivě kolem kotníků, aby se nám nekrčily bílé punčochy.

Pamatuji se na své nové sáně – rohačky Bleskosjezd a na to, jak jsem na nich sjížděla kolem čtrnácti bloků Montanské ulice a zpátky jsem stopovala auta. Pomatuji se, jak za oknem visely rampouchy veliké jako noha, a na to, jak jsme večer s tatínkem jezdili na bobu a bob se pokaždé překotil a tatínek nás odváděl domů ubrečené. Pamatuji se na tresku na smetaně s pečenými brambůrky k snídani a na obědy s horkou polévkou s mastnými kolečky, kterým bábinka říkávala „voka“. Na to, jak jsme v neděli večer chodívali s tatínkem na poštu, v rukou navlečených do neohrabaných palčáků jsme drželi sáčky s praženou kukuřicí a sypali jsme si ji, horkou a lahodnou, rovnou do úst. Na Vánoce, kdy jsme měli spálu, a na teploměr, jehož sloupec klesal až do té lesklé kuličky, a my jsme dostali překrásné dárky a museli jsme je spálit. Vzpomínám si, jak nám pod nohama cestou do taneční školy chřupal čerstvý sníh, na černé lakýrky v kvítkovaném sáčku a na obláček bílé páry dechu před námi. Na omrzlou tvář, kterou maminka třela sněhem. Na nádhernou večerní jízdu na saních do hor – rolničky zvonily jako cinkající sklenice, sanice tiše šeptaly a nám vykukovaly z přikrývek jen oči.

Když jsme se Cleve a já rvali o největší jablko, o větší hromádku cukroví nebo jiné nesmysly, o které děti zápolí, postavila se bábinka nad nás a křičela: „Skoč si pro sekyrku, Cleve, a zab ji hned

teďka. Jednou to stejně uděláš, tak proč ne hned.“ To nás pokaždé namíchlo, takže jsme se přestali mlátit a ukrutně jsme se skamarádili bábince na vztek. Možná, že právě toho chtěla v zásadě docílit, ale mně se vždycky zdávalo, že přímo dychtí, aby se zbavila své malé jmenovkyně.

Moje sestra Darsie se narodila, když jsem chodila druhý rok do školy. Byla drobounká a měla tmavé vlasy. Se mnou do druhé třídy chodil také jistý chlapeček, jmenoval se Waldo, a počural se pokaždé, když jsme stáli před lavicemi a četli z tabule, a já se tak červenala, že učitelka, příšerné stvoření, které říkalo „nýbrž“ a „anžto“, podezírala mě a před celou třídou mi nadzdvihla sukni a sáhla mi na kalhotky, jestli je mám suché.

Mary a já jsme nosily každý den do školy bílé punčošky a střevíčky s černou lakovou patou a bílou špičkou. Mary obracela punčochy naruby a nosila je dva dny, což by nebylo vadilo, jenže ona to kdekomu povídala a já jsem se styděla. Bábinka nás nutila nosit přes šaty zástěrky – „zástěrčičky“ říkávala, když jsme si po vyučování hrály. Už u dveří nás vítala se zástěrkami v ruce, ale když se nám náhodou podařilo vyplížit se bez nich, rozkročila se na verandě a plačtivě kvílela: „Děvenkýýýýýý, pojte si pro zástěrčičkýýýýýý“ (poslední „ý“ znělo výhrůžně jako volání do boje).

Za pěkného počasí jsme si po vyučování hráli na skládce montanské hutní školy a pokaždé jsme tam našli spoustu malých hliněných mističek, ve kterých se tavilo zlato.

Když jsme vyslovili nějaké neslušné slovo, což jsme činili, jakmile jsme se nějaké naučili, a bábinka nebo maminka se to dozvěděly, museli jsme spolknout „meducínu pro dušičku“. Byla to tmavá a ohavně chutnající tekutina, která nám huntovala jazyky a údajně očišťovala dušičky. Později jsem se poučila, že to byl rybí tuk a nepochybně sloužil dvojímu účelu. Nechápali jsme, proč naše „děvčata na výpomoc“ říkala neustále kdeco a nedostala nikdy meducínu pro dušičku, a my, nevinná mláďátka, jsme spotřebovala každý týden lahvičku. Naše „děvčata na výpomoc“ byly horkokrevné irské dívky, které nenáviděly děti a obzvlášť zrzavé děti a pohlavkovaly nás a vyhrožovaly, že s tím praští, když

budeme chodit do kuchyně. Někdy však projevovaly překvapivé slabiny jako ta Mařenka, co ji maminka přistihla jednoho mrazivého rána, jak pláče do lívancového těsta. „Copak se stalo?“ zeptala se maminka domnívajíc se, že v tom je pravděpodobně nějaký mužský. „Ježíšikriste, paní Bardová, já ty prevíty ne a ne udělat kulatý,“ a uslzeně ukazovala na hromadu šišatých lívanců, které naházela do výlevky.

Butte neznalo pučící stromy ani jarní květiny, ani zelenou travičku, ale že přišlo jaro, jsme poznali podle hučících proudů vody, zurčících ve stružkách dlažby. Jednou jsem v takovém proudu našla pětidolarovou bankovku. Myslela jsem, že to je reklamní nálepka na boty – sbírala jsem je – a pečlivě jsem papírek lovila špičkou přezůvky a odnesla domů k bábince, ta bankovku přežehlila a vysvětlila mi, že to je pět dolarů. Byly to první papírové peníze, které jsem vůbec kdy viděla, protože v Butte se převážně platilo stříbrňáky a zlaťáky, a neměla jsem vůbec pocit, že jsem skutečně našla pět dolarů, dokud mi tatínek nevyměnil bankovku za zlaťák, a ten jsem si vhodila do měděné pokladničky. Později jsme s Clevem tu malou pokladničku vypáčili důlním krumpáčem a za pětidolarový zlaťák jsme si nakoupili cucavé bonbony.

Na jaře s námi bábinka chodívala na procházku do kopců, a museli jsme dávat pozor, abychom nespadli do šachet po pokusných vrtech, které se nám zničehonic objevily u nohou, černé, děsivé a bezedné. Bábinka nám vyprávěla zkazky o nedbalých dětech, které odskotačily do kopců hrát si, ale nikdy se nevrátily a za mnoho a mnoho let se jejich drobné a vybělené kostřičky našly právě v takových opuštěných šachtách.

Trhali jsme modré zvonečky a horské astry a divoký česnek. Zvonečky byly temně modré a odrážely se od holých černých skal jako kousíčky nebe, které sem napadaly. Horské astry, nejrozšířenější květiny ve státě Montana, měly malé lístečky a žádné stonky a tiskly se růžové a kulaté a překrásné k hnědé tvrdé zemi. Pracně jsme je vyhrabávali, dávali jsme pozor na kořínky, nosili jsme si je domů a zasazovali a astřičky okamžitě uvadaly, protože povrchová zemina v Butte byla odplavena už před mnoha lety při rýžování

zlata a náš dvorek nebyl nic jiného než zvětralá žula. V zahrádce před domem jsme měli ždibec trávníku zvíci kapesníku. Tam jsem si hrála s panenkami, ale dávala jsem pozor, abych se na trávu neposadila ani jí jinak neublížila. (Co by si asi pomyslel zdejší občan, kdyby uzřel krajinu obklopující naši slepičí farmu, krajinu, kde vyrážely plaňky v plotě, úponky révy lezly až do domu a všechno bylo tak zelené, zelené, zelené, až mi to hýbalo žlučí.)

Jednou v zimě nás vzali v Butte do divadla Broadway na nějakou hru. Hra se jmenovala Rajský pták, a když se překrásná hrdinka vrhla do soptícího vulkánu, všichni jsme žmoulali bábinčiny ruce a usedavě štkali. Pak na jaře jsme vyšplhali na Velký Butte, holou hnědou skálu vysokou tři sta metrů, hned za naším domem, a když jsme se dostali až na vršek, k smrti nás vyděsil veliký kráter, který jsme tu objevili, a bábinka nám jakoby nic vysvětlila, že tahle hora, přesně ta, na které jsme teď udýchaně leželi, byla sopka. Celou cestu domů jsme utíkali a kradmo jsme se ohlíželi v očekávání, že uzříme, jak se vršek chudáka starého Velkého Butte promění v ohnivé peklo a jak se po úbočí řítí proudy doběla rozžhavené lávy. Za nic na světě bychom tam nebyli znovu vkročili, a kdykoli nad městem visel mrak sirného kouře a zahaloval vrcholek Velkého Butte, byli jsme přesvědčeni, že hodlá soptit.

Sirný kouř smrděl příšerně, ale bábinka nás nutila dýchat zhluboka, přímo ho vcucávat. Tvrdila, že nám dezinfikuje vnitřnosti. Také nás nutila pít hektolitry odporně chutnající vody z bílých sirných pramenů. Spojeným úsilím „meducíny pro dušičku“, sirné vody a kouře bychom byli měli být čistí jako andělé, ale bohužel to nebyl náš případ, protože jsme úporně usilovali o zjištění, odkud přicházejí na svět děti, až jednoho osudového rána moje sestra Mary vystoupila na malé pódium, které jsme sestrojili vzadu na dvoře, a učinila prohlášení ke shromáždění dětí ze sousedství: „Dámy a pánové, děti vylezou lidem z díry v břiše.“ Dodneška cítím na jazyku chuť tehdejší meducíny pro dušičku.

Bábinka s námi chodívala také na procházku do města, ale protože nám přikázala zavřít oči pokaždé, když jsme šli kolem hospody, měly vycházky význam spíš jako zdroj čerstvého vzduchu